Demo Finlandin lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö – Demo Finland kiittää eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostoa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022 HE 146/2021. Lausunnossamme haluamme kiinnittää huomiota erityisesti kansainväliselle demokratiatuelle osoitettuun rahoitukseen.

Demokratia on yksi Suomen kehitys- ja ulkopolitiikan painopisteistä. Hallitusohjelman ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaan demokratia on keskeinen osa Suomen ulkopolitiikan arvoperustaa, ja ylivaalikautisen kehityspolitiikan periaatteita käsittelevän selonteon mukaan demokratia on yksi Suomen kehityspolitiikan neljästä painopisteestä.

Demokratian painopisteasema ei kuitenkaan näy kehityspolitiikan rahoituksessa. Demokratiatukeen osoitetaan Suomessa vain pieni osa kehityspolitiikan rahoituksesta. OECD:n uusimpien tietojen mukaan vuonna 2019 demokratiatuen osuus oli 2,8 prosenttia kaikista Suomen kehitysyhteistyöhön kohdennetuista varoista, ja vain murto-osa tästä rahoituksesta kohdistettiin demokratian poliittisten elementtien tukemiseen. Tuen kohdistaminen monipuoluepohjalta poliittisille puolueille ja parlamenteille Suomen kumppanimaissa on demokratiatuessa erityisen tärkeää, sillä ilman näiden instituutioiden vastuuvelvollisuutta ja sitoutumista demokratian periaatteisiin ei demokratia voi toteutua.

Vallitsevassa maailmantilanteessa demokratiatuki on entistä vaativampaa, mutta myös entistä tärkeämpää. Demokratian tila on uhattuna niin uusissa kuin vakiintuneissakin demokratioissa. Ensimmäistä kertaa 20 vuoteen enemmistö maailman väestöstä elää nyt ei-demokraattisissa valtioissa. Autoritaariset johtajat ovat tiukentaneet otettaan vallasta ja kansalais- ja poliittisia oikeuksia on rajoitettu. Demokratian taantuminen on pitkäaikainen trendi, mutta erityisesti koronapandemia on tarjonnut monessa maassa tilaisuuden käyttää poikkeusoloja demokratian murentamiseen. Viime vuosina on nähty hitaan demokraattisen taantuman lisäksi myös monia äkillisiä käänteitä huonompaan, kuten Suomen pitkäaikaisessa kumppanimaassa Myanmarissa alkuvuodesta 2021 tapahtunut sotilasvallankaappaus.

Pidämme erittäin tärkeänä ja kiitettävänä, että valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2022 on edelleen sisällytetty oma demokratia- ja oikeusvaltiotuen rahoitusmomentti, josta on osoitettu rahoitus Demo Finlandin tekemälle kansainväliselle demokratiatukityölle ja Helsingin yliopiston Oikeusvaltiokeskukselle. Demo Finland on ulkoministeriön tuella tehnyt pitkäjänteistä työtä puolueiden ja poliittisten toimijoiden sitouttamiseksi demokratian periaatteisiin edistämällä puolueiden välistä vuoropuhelua sekä puolueiden inklusiivisuutta, ohjelmallisuutta ja demokraattisuutta. Työllä voidaan edistää yhteiskunnallista vakautta, pitkäjänteistä rauhan rakentamista sekä eriarvoisuuden vähentämistä. Tukemalla demokraattisia instituutioita Suomi vahvistaa resilienssiä maailmalla. Demokratiatukityö on myös tärkeä osa kansainvälistä riskinhallintaa Suomelle: vakaat ja demokraattiset hallintojärjestelmät ovat vahvasti Suomen intressissä maailmalla.

Demokratiatuen rahoitusmomentti tulee säilyttää ja sitä tulee tulevaisuudessa kehittää, mutta tämä momentti ei yksinään riitä toteuttamaan linjausta demokratiasta yhtenä kehityspolitiikan painopisteistä. Demokratialla ja hallintojärjestelmien tuntemisella on tärkeä osa lähes kaikessa kehitystyössä: demokratiatukea pitäisikin valtavirtaistaa laajemmin Suomen kehityspolitiikkaan. Suomen tulee panostaa pitkäjänteisesti demokratiatuen riittävään rahoitukseen nyt ja tulevaisuudessa. Osana tätä esitämme, että Suomi palauttaa vuonna 2015 lakkauttamansa yleistuen kansainväliselle hallitustenväliselle demokratiajärjestölle, International IDEA:lle, jonka johtokuntaan Suomi kuuluu. Demokratia tarvitsee puolustajia, ja Suomen on oltava tässä vahvasti mukana.

Lisätiedot:

Gary Klaukka
Vt. toiminnanjohtaja
p. 045 783 23205
gary.klaukka@demofinland.org

Virva Viljanen
Dialogiasiantuntija
p. 050 304 5345
virva.viljanen@demofinland.org